

[Energiministeren]

skiftet delvis vil fyre med gas. De hollandske hensigter om forøget anvendelse af olie i kraftværker har givet anledning til betydelig kritik fra såvel EFs side som IEAs side.

Holland tillægger tilslutningen af boliger – herunder nye boliger – til naturgasnettet højeste prioritet i områder, hvor der ikke er fjernvarme. Der er tale om en energipolitisk målsætning, der i lang tid fremover vil fortsætte og således bevare naturgassens betydning for energiforsyningen i den hollandske boligsektor.

Holland har siden begyndelsen af 1960'erne haft glæde af sine store naturgasforekomster. Efter nogen kritik i starten har forbrugerne af naturgasen gennemgående været meget tilfredse med denne rene og praktiske energiform. Kritikken skyldtes bl. a., at olien dengang var en særdeles billig energiform. Dette motiverede Holland til at afslutte langtidskontrakter med en række vesteuropæiske lande om salg af en del af Hollands naturgas. Kritikken er for længst forstummet, og den hollandske eksport af gas vil i de kommende 15–20 år blive nedtrappet. I øvrigt har Holland i efteråret 1980 afsluttet forhandlinger med hovedaftagerne af dets gaseksport om en justering af priserne.

Salget af naturgas indbringer den hollandske stat en nettoindtægt på omkring 10 milliarder gylden svarende til henvend 4% af Hollands bruttonationalprodukt. Indtægten kan ventes at stige i fremtiden som følge af ovennævnte prisaftaler. Den direkte og indirekte valutariske virkning af naturgasudvindingen er omkring 15 milliarder gylden årligt.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til fiskerikonsulentvirksomhed.

(Lovforslag nr. L 69. Fremsat 11/11 80. Første behandling 25/11 80. Betænkning 17/12 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om musik.
(Lovforslag nr. L 108. Fremsat 16/12 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Mette Madsen (V):

Da vi lavede musikloven i 1976, vidste vi alle, at vi med denne lov skabte nogle gode rammer for dansk musikliv, for alle danske borgers mulighed for aktivt eller passivt, hvor de end boede, at få del i de glæder og oplevelser, musik kan give mennesker. Vi vidste også, at de penge, der fulgte denne lov, ikke ville slå til, men vi fandt det vigtigt, at vi i hvert fald fik skabt de bedst mulige rammer, så måtte vi efterhånden se at få pengene til at følge med behovet. Behovet kendte vi heller ikke rigtig. I det hele taget var det svært at vide, hvordan denne helt nye lov ville fungere, og derfor skulle folketinget efter en 4-årig periode vurdere, hvordan loven har virket, og det er denne vurdering, vi nu skal i gang med.

Som grundlag for dette arbejde har vi i bemærkningerne ministerens og musikrådets vurdering. Der står også, at amter og kommuner i princippet har tilsluttet sig. Men efter venstres mening er dette ikke nok til at kunne vurdere loven, og derfor håber jeg, at vi under udvalgsarbejdet vil høre fra mange andre involverede og interesserede – vi har allerede modtaget flere henvendelser – så at

[Mette Madsen]

lyset kan falde i så mange facetter som muligt. Først da kan vi tage endelig stilling til, hvordan loven herefter bør se ud.

Naturligvis skal vi ikke bare sidde og vente. Allerede bemærkningerne giver os rig anledning til at stille en række spørgsmål, f. eks., om den decentralisering, der var denne lovs vimpel, nu var en ægte decentralisering. Hvordan føler man det ude i amter og kommuner? Er man nået frem til det ideelle, at man på den ene side ikke presser noget ned over folk, ikke kvæler det frie foreningsliv, på den anden side får rimelig støtte til lokale initiativer? Hvordan har samarbejdet været mellem amtsmusikrådene og statens musikråd og mellem musikrådet og repræsentantskabet? Er repræsentantskabet rimeligt sammensat, er der overlapninger eller underrepræsentation?

Jeg bad ved førstebehandlingen i 1976 ministeren sørge for, at digtere, dramatikere og oversættere blev repræsenteret, da megen musik er uløseligt forbundet med ord. Jeg beklager, at min henstilling ikke er blevet taget til følge, og jeg vil henstille til kulturministeren, at dette forhold nu bliver ændret.

Vi skal også se på forslaget til en ændring af musikrådets sammensætning. Jeg synes egentlig, det lyder fornuftigt, som der står, at et af medlemmerne skal være udøvende eller skabende kunstner med særlig indsigt i samtidens musik og ikke ved beskikkelsen må være fyldt 35 år. Jeg synes også, det lyder rimeligt, at der skal være en repræsentant for publikum.

Vi skal også se på, om det er rimeligt at ændre § 3, stk. 1, nr. 1, om driften af musikskoler. Umiddelbart synes jeg, ændringen lyder fornuftig, men det kan naturligvis have minusser, som vi endnu ikke kan overse. Det er også en af de ting, vi må kigge på i udvalget.

At amtsmusikrådene nu bliver lovfæstet, er venstre positiv over for. Alle amter har nu oprettet sådanne udvalg, og det vil slå vældigt meget i stykker, hvis disse udvalg eller bare nogle af dem ikke fik lov at fortsætte.

Musikrådet har ud fra de erfaringer, der er indhøstet, fundet frem til et forslag om, hvordan man bør udvide støtten til de forskellige områder inden for musikloven. Vi er i venstre positive over for at udvide støtten i henhold til en lov, der er baggrund for så megen berigelse af børns og voksnes hverdag, men

vi er naturligvis meget interesserede i og kritiske over for, om pengene bliver rimeligt og retfærdigt fordelt på de forskellige musikformer, de forskellige aktiviteter, de forskellige grupper af brugere, og, hvad vi i venstre lægger megen vægt på, hvordan de fordeles geografisk.

Vi synes også, det er godt, at amatørernes muligheder nu bliver væsentlig forbedret. Jeg har været glad for at konstatere, at det ønske, jeg gentagne gange fremkom med i 1976, om der kunne blive bevilget et ekstra årligt Vallekildestævne – det, der nu hedder Brandbjergstævnet – er imødekommet. Jeg synes også, det er rimeligt, at rytmisk musik kommer stærkere ind i billedet, det er jo i høj grad ungdommens musikprog. Derimod har jeg mødt den anke, at kirkemusik skulle være ladt i stikken. Denne og eventuelle lignende anker må vi naturligvis se på i udvalget.

Vi må også nærmere drøfte baggrunden for ændringen af paragraffen om landsdelsorkestrene og oprettelse af mindre ensembler. I denne forbindelse kommer vi heller ikke uden om at drøfte afgrænsningen, altså hvad er amatører, og hvad er professionelle? Også hele spørgsmålet om, hvor vi får lærere fra til det hurtigt voksende behov, må vi se på i udvalget, det bliver måske et af de allervigtigste spørgsmål.

Jeg har naturligvis ikke kunnet komme hele loven igennem på disse 5 minutter, men jeg vil slutte med at pege på en urimelighed, der er indbygget i loven, og som ikke er løst i dens 4-årige liv. Det er de 2,5 mill. kr., der kommer fra den kulturelle fond. Størstedelen af disse penge stammer fra den 10 pct.s afgift, som alle medlemmer af Koda må afgive til musikformål for at få deres retmæssige penge udbetalt. Det er, så vidt jeg ved, den eneste gruppe i befolkningen, der ekstra beskattes til et øremærket formål. Jeg ved godt, at en ændring heraf ikke kan foretages via musiklovens paragraffer, men må ske ved en ændring af loven om Det kgl. Teater. Jeg vil derfor spørge ministeren, om et forslag til ændring af den lov kunne komme frem så betids, at vi kan drøfte disse to love parallelt i udvalget.

Birte Weiss (S):

Det er sjældent, at et lovforslag giver anledning til så mange superlativer, som mu-

[Birte Weiss]

sikloven gjorde, da den blev førstebehandlet i Folketinget her i 1976. Ordførerne talte dengang med begejstring om demokratisering og om decentralisering. Jeg husker, at en venstrerepræsentant sagde noget om, at det var det frydeligste lovforslag, der havde set dagens lys i den tid, hun havde siddet i Folketinget. Også forfatterne af lovforslaget blev rost til skyerne. Man sagde, at bemærkningerne til det nærmest var et velskrevet essay om dansk musiks stilling. Og ministeren blev såmænd så overvældet af al den ros, at han måtte udbryde: jeg ved næsten ikke, hvad man kan ønske sig mere som minister ved en første behandling af et lovforslag.

Baggrunden for al denne gammen var, at Danmark med 1976-loven som det første land i verden forsøgte at samle størsteparten af lovgivningen om musik i én lov, og det er i øvrigt et initiativ, der har vakt stor interesse rundt om i verden. Jeg synes derfor, at det nye lovforslag kan være en god anledning til at se på, om der i virkeligheden har været baggrund for al den optimisme, som vi gav udtryk for i 1976.

Hvis man ser på den interesse, der har været for at bruge loven, så må man konstatere, at der har været tale om en ubetinget succes. Presset har været så stort, at man i musikrådet kun har kunnet imødekomme mellem 15 og 20 pct. af de 1.000 ansøgninger, der kommer om året.

Hvis vi ser på musiklivet som sådant, må man vel også sige, at det aldrig har været så blomstrende, som det er nu. Det bliver mere og mere almindeligt, at også folk, der ikke kommer fra det, som man i gamle dage kaldte et hjem med klaver, udtrykker sig gennem musik. Musikken er i dag blevet en uundværlig del af unge menneskers samvær, og der har aldrig før eksisteret så mange samspils- og syngegrupper både inden for den klassiske og den rytmiske del af musiklivet. For de unge og for børnene er der ingen tvivl om, at beaten og vel til en vis grad også det, man med et lidt misvisende eller misbrugt ord kalder for folkemusikken, har fjernet tidligere tiders fremmedgørelse over for det musikalske udtryk. F. eks. synes jeg da, at det er vældig spændende, at børnemusicals, børneoperaer, børneplader med uprofessionelle og musikalsk børneoptræden i det hele taget i dag bliver betragtet som noget ganske naturligt.

Det er klart, at denne meget positive udvikling ikke skyldes lovgivningen, det er så at sige noget, der ligger i tiden, men musikloven og fritidsloven hjælper med til at holde det i gang, hjælper med til at udvikle det.

I løbet af 1970'erne er antallet af musikskoler steget fra 50 til 300. En undersøgelse, som statens musikråd har foretaget, viser imidlertid, at de er geografisk skævt fordelt. Det kniber med at skaffe kvalificerede lærere. Det kniber også med at skaffe forsvarlige øvelokaler, og man har savnet regionale grundkurser for musikere og pædagoger. I øjeblikket kører man en forsøgsordning i Holstebro med meget positive erfaringer, så vidt jeg har forstået. Specielt har man dog også savnet en bedre uddannelsesmulighed inden for den rytmiske musik. Det bliver der med det nye lovforslag her, om end i beskedent omfang, forsøgt rådet bod på med 2,5 mill. kr. Spørgsmålet er, om skridtet er en smule for beskedent, og det siger jeg set i lyset af vores almene bestræbelser for at imødekomme den rytmiske musiks behov.

Et andet problem, vi forsøger at rette op på, er den utilstrækkelige turnévirkning, som visse af landsdelsorkestrene har haft. Vi vil forsøge at forbedre den økonomiske ramme og igennem loven præcisere landsdelsorkestrenes pligt til at komme mere rundt i landet og i det geografiske område, de befinder sig i.

Fru Mette Madsen var inde på en lang række detailændringer af loven, og samlet vil jeg om det godt sige, at den meget beskedne forbedring af loven, der sker i bevillingsmæssig henseende, må vi under hensyn til den enorme vækst, der sker på dette område, betragte som et af flere efterfølgende skridt til at forbedre økonomien i musiklivet.

Jeg vil godt lige til slut komplimentere ministeren for den meget pædagogiske måde, man har lavet lovforslaget på. Det kan være en stor hjælp for os under udvalgsarbejdet, at vi har helt nøje overblik over, hvad hver enkelt lille forbedring kommer til at betyde. Det er et eksempel, som godt kunne tjene til efterfølgelse for andre ministre.

Gerda Møller (KF):

Da den konservative ordfører, hr. Fleming Jensen, er syg, er det blevet overladt mig at sige nogle ord om musikloven.

[Gerda Møller]

Det er ikke så forfærdelig mange ændringer, det drejer sig om. Loven har jo i den tid, den har eksisteret, fungeret tilfredsstillende, og vi vil da gerne være positive over for nogle af de intentioner, der ligger i lovforslaget.

Vi finder det rigtigt, som det foreslås i lovforslaget, at det bliver en forpligtelse for de enkelte amtsråd at nedsætte amtsmusikudvalg. Det har jo hidtil været frivilligt, men da alle amter har et sådant udvalg, kan vi lige så godt lovfæste det. Vi er også indforstået med, at beskikkelsesperioden for de 9 sagskyndige medlemmer af musikrådet forlænges fra 3 til 4 år, således at de får bedre baggrund for det arbejde, de skal gøre.

De to forslag medfører i hvert fald ikke nogen som helst ændringer i budgettet. Men det er der jo andre af forslagene der gør, navnlig forslagene vedrørende støtteområderne og støttemulighederne.

Det er da rigtigt, som der står i bemærkningerne til lovforslaget, at mange af de intentioner, der ligger i den nugældende lov, ikke har kunnet opfyldes, fordi der ikke har været bevillinger nok, hverken fra amt, kommune eller stat. Det gælder f. eks. de landsdækkende turnéaktiviteter. Vi ved alle sammen, at de professionelle kor og orkestre, ensembler osv. ikke i tilstrækkeligt omfang er ude i landet og give de koncerter, som befolkningen egentlig har krav på.

Vi vil da godt være med til at se på, om vi kan udnytte de 8 eksisterende offentligt støttede orkestre bedre, således at det ikke bare er Sjællands Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester, som har den egentlige turnévirkomhed. Vi mener, at turneerne skal ud i alle dele af landet. Befolkningen dér har krav på at overvære, hvor de bor, koncerter af en vis kunstnerisk værdi. Det vil ikke, det siger lovforslaget jo også, betyde urimelige udgifter, hverken for amterne, for kommunerne eller for de mennesker, der skal overvære koncerterne. Det drejer sig stort set bare om at få organiseret virksomheden på en fornuftig måde.

Jeg har naturligtvis ikke, da jeg med så kort varsel er blevet sat til at være ordfører, kunnet fordybe mig i lovforslaget, men jeg er helt enig med fru Mette Madsen i, at vi trænger til, at der gøres noget ved den rytmiske musik. Den er stedbarn, og det mener jeg vi har en forpligtelse til at se på.

Vi vil nok være mere tilbageholdende i den nuværende økonomiske situation med at udvide de forsøg, der er, og som fru Birte Weiss omtalte, med musikskolens aktiviteter til også at foruddanne elever med henblik på optagelse på et af landets 5 musikkonservatorier, således at de sigter mod en egentlig professionel musiker- eller musikpædagoguddannelse. Min opfattelse er i hvert fald, at musikskolerne skal være brede og folkelige, altså først og fremmest være til gavn for de mennesker, som ikke på anden måde har haft lejlighed til at få musikalsk undervisning. Jeg er lidt bange for, at hvis vi gør de forsøg bredere eller mere omfattende, vil det komme til at betyde, at mange almindelige mennesker vil være lidt bange for at søge skolerne, fordi de ikke ønsker en videre uddannelse og derfor måske vil tro, at kravene bliver for store.

Vi vil gerne være med til at se på de forskellige ting, der er omtalt i lovforslaget, og vi vil være så positive, som vi nu mener vi kan være over for forslaget, men jeg må nok allerede i dag sige, at i den økonomiske situation, vi står i, vil vi sætte et stort spørgsmålstegn ved og vil heller ikke binde os til, at der skal bevilges yderligere 8 mill. kr. årlig.

Voigt (FP):

Den socialdemokratiske ordfører, fru Birte Weiss, sagde i sit indlæg, at ved førstebehandling i 1976 var der én stor ros til lovforslaget. Det må vist bero på en misforståelse, når fru Birte Weiss ikke sagde, at fremskridtspartiet gik voldsomt imod dette lovforslag. Vi brugte meget stærke ord og sagde, vi ville bekæmpe det med alle midler. Det skal dog retfærdigvis siges, at daværende kulturminister, salig Niels Matthiasen, gik op og sagde, at det ikke kom som nogen overraskelse for ham.

Det kommer sikkert heller ikke som nogen overraskelse for den nuværende kulturminister, at vi heller ikke kan støtte det her foreliggende revisionsforslag. Hvis det havde været et revisionsforslag, der gik ud på at nedsætte de offentlige udgifter, kunne vi have set positivt på det, men man øger jo støtten med 8 mill. kr., og vi mener altså, at tiden er til at holde igen på de offentlige udgifter, og det kom også til udtryk ved de ændringsforslag,

[Voigt]

vi stillede til finanslovsforslaget på dette område. Herom skal jeg henvise til vores ændringsforslag fra 2132 til 2143.

I øvrigt skal jeg nøjes med at henvise til, hvad fremskridtspartiets ordfører sagde den 12. marts 1976, folketingets forhandlinger 1975-76, sp. 7024-7025. Det var hr. Svend Andersen - ham savner vi for øvrigt i fremskridtspartiet.

Og så håber jeg, at det her på tingets første arbejdsdag har glædet folketingets formand, at jeg ikke har haft et dødsdygt manuskript med på talerstolen.

Ingerlise Koefoed (SF):

Så må jeg jo starte med at beklage, at jeg har et manuskript med, men jeg håber da ikke, at formanden vil synes, det er dødsdygt.

Det må være kulturministerens hensigt med forslagene til ændring af musikloven at prøve at løse nogle af de problemer, der har vist sig eller er blevet forstærket i den tid, musikloven har fungeret. I SF anerkender vi den indsats, der ligger i midt i en sparetid at foreslå 8 mill. kr. ekstra til musik og musikformidling, men på nogle områder er vi lidt i tvivl om forslagene indhold. Vi synes i hvert fald ikke, at lovændringen, selv om den giver lidt mere til den rytmiske musik, retter op på den skævhed, at omkring 75 pct. af de kroner, staten yder til støtte af musik og musikformidling, går til landsdelsorkestrene, mens de øvrige musikformer og formidlingsformer må slås om de sidste 25 pct. Den musik, der bruges mest, nemlig den rytmiske musik, får stadig for lidt.

Amtsmusikudvalgene bliver jo obligatoriske med dette forslag, og det er da i orden, men for os er det lige så vigtigt, at amtsmusikudvalgene virker efter hensigten. Vi spørger: informerer de godt nok om deres virksomhed? Kender musikinteresserede støttemulighederne, som amtsmusikudvalgene har? Hvordan virker egentlig den meget forskelligartede sammensætning af udvalgene?

Det bekymrer os også noget, at der ikke skal eksistere lignende udvalg i København og på Frederiksberg, som jo falder uden for amtssammenhængen og som sædvanlig er noget for sig selv. Vi mener, belært af erfaringer fra Københavns måde at fordele kulturbevillinger på, at de egentlig burde have et repræsentativt sammensat musikudvalg. Jeg

vil gerne henvise til noget, der måske ikke er musikalsk, men musiksk, nemlig til, hvordan det er gået med Tidsskriftcentret, hvordan det er gået med udstillingscenteret i Huset, og jeg vil da også godt sige, at sådan et agtet og dygtigt folkemusik- og folkedansensemble som Tingluti i den sidste tid har haft meget svært ved at opnå støtte fra Københavns kommune. Derfor mener jeg, at Københavns kommune burde forpligtes til at nedsætte et udvalg, lige så vel som man nu forpligter amterne dertil.

I den første musiklov var der en mulighed for støtte til musikskolerne. Det ændrer man med dette lovforslag til det, man kalder »musikundervisning af landsdækkende interesse eller af forsøgsmæssig karakter«. Vi har ikke noget imod det landsdækkende eller det forsøgsmæssige, men vi er meget bekymrede for musikskolerne og for hele musikundervisningens fremtid. Meget af dette ligger i kommunal regie, og kommunerne sparer. Det betyder, at forældrebetalingen til den frivillige musikundervisning stiger, og det betyder igen, at der ikke alene bliver en geografisk skævhed, som fru Birte Weiss omtalte, der kan også meget nemt blive en skævhed i klientelet. De musikskoler, som kører under fritidsloven, er også delvis spoleret af de nye holdstørrelser inden for fritidsundervisning, for hvem kan egentlig give individuel undervisning i hold på 4, og hold på 12 er meget dårlige til sammenspil.

Vi mangler en overbygning på musikskolerne, vi mangler ordentlige pædagogiske muligheder, og vi spørger: hvorfor har man egentlig ikke fået et musikskolesekretariat, og hvordan vil den foreslåede konsulentordning egentlig komme til at virke? Man skal have anbragt en konsulent i kulturministeriet for musikskolerne, som fortrinsvis ligger under undervisningsministeriet. Hvordan vil det komme til at gå? Hvordan indgår den rytmiske musik i den frivillige musikundervisning? Man taler om, at man vil lave en forsøgsmæssig uddannelse af pædagoger på det rytmiske felt, men vi kan ikke forstå, at man stadig taler om forsøg på det her område. Behovet er åbenbart, og det burde ikke være så svært at opbygge både en almenrytmisk pædagoguddannelse og en længere uddannelse, eventuelt på konservatorierne.

Vi synes, at forslaget om støtte til udlån af instrumenter og til køb af instrumenter er

[Ingerlise Koefoed]

udmærket. Det samme gælder forslaget om støtte til lokaler. Der er fantastisk brug for støtte til øvelokaler, igen for den rytmiske musik, og der er i øvrigt brug for lokaler, hvor man ikke bare kan komme og øve sig, men også kan lade de tungeste af instrumenterne blive stående, fordi transporten er meget dyr. Derudover vil vi gerne gøre opmærksom på, at der er brug for støtte til spillesteder. I den sidste tid er to så gode og vigtige spillesteder som Hillerød Jazzklub og Multi Maren i Ålborg gået nedenunder. Det kniber faktisk overalt med fremførelsesmuligheder for anden musik end den klassiske.

Fru Mette Madsen omtalte kirkemusikkens behov for støtte, og jeg vil bare understrege, at jeg er enig.

Endelig vil jeg om børnemusikken sige, at det er meget, meget vigtigt, at børnene ud over den frivillige musikundervisning får nogle andre musiktilbud. Børn er store musikbrugere, og de er meget glade musikudøvere. De elsker ABBA, og det skal de sandelig have lov til. Men skulle vi ikke begynde at forske i, hvad børnene ellers får, hvordan de opfatter det, og hvordan der kan skabes en børnemusik af kvalitet, så børnene ikke alene skal drukne i den kommercielle dåsemusik? Jeg mener, at statens musikråd har penge til forskning af denne art, og jeg opfordrer til, at børnemusikfolk søger, og at musikrådet bevilger pengene.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo ikke så forfærdelig mange år siden, vi fik den første lov om musikstøtte herhjemme. Jeg mindes endnu tydeligt, hvor meget vi dengang diskuterede det, som burde være det helt væsentlige og helt afgørende i loven, nemlig § 3 om, hvilke områder der skal støttes. Der lykkedes det jo i udvalget at få samlet et flertal om at ændre det oprindelige forslag. Det forslag, der blev sat ind, gik ud på, at også helt nye og hidtil ukendte former for musik skulle kunne støttes efter denne lov.

Det glæder mig, at der indtil nu ikke specielt har været rettet angreb på denne nye udformning, som dengang vakte en hel del betænkelighed hos adskillige. Det kunne tyde på, at der dengang, i 1976, blev lagt et godt grundlag for støtten til musiklivet i Danmark. Jeg vil dog gerne se på, om der er no-

get, vi er kommet til at vedtage og formulere på en måde, så det kan virke snærende. Der har jo været talt om, at man bør udvide støtten til den rytmiske musik, men det vil jeg meget gerne være med til at se på. Det er jo nok det væsentligste.

Det glæder mig naturligvis, at man specielt har nævnt samarbejdet mellem landsdelsorkestrene og Den jyske Opera. Det er noget meget væsentligt, at vi forsøger at skabe et modstykke til den københavnske musik, ikke mindst i Det kgl. Teater. Jeg tror, det er nyttigt, at der bliver et sted til her i landet, baseret på bredt samarbejde, hvor man kan stille noget op. Vi kunne måske ligefrem håbe, at det går ligesom med teatret, at det ikke mindst er i provinsen, det foregår i vore dage, mens det i København i meget høj grad synes at være stivnet.

Når jeg har sagt dette, der for mig er det væsentlige og naturligvis må være det væsentlige og det principielle i denne sag, nemlig at vi ønsker at støtte enhver form for musik, også de ting, som de, der var før os, ikke kendte, så vil jeg gerne sige om de øvrige ændringer, at jeg ikke kan fordrage det, der øjensynlig er en grundskade hos enhver socialdemokratisk regering, nemlig at der altid med enhver fornuftig lov skal opbygges et bureaukrati. Vi har jo et musikrepræsentantskab, statens musikråd, og vi har amtsmusikudvalg, og minsæl og salighed om det ikke skal trækkes ned over hovedet på alle. Det blev understreget i sin tid, at hvis det kulturelle udvalg ikke kunne tage sig af det, så kunne man nedsætte amtsmusikudvalg. Nu skal man med djævelens vold og magt gøre det. Hvad skal alt dette bureaukrati til, når det, vi egentlig burde diskutere, er, hvad vi ønsker at fremme af musik i dette land? Det forstår jeg ikke, og jeg er ked af, at dette synes at være en grundskavank hos socialdemokratiske ministre. Kan man dog ikke få det bureaukrati pillet ud af dem?

Men ellers kan jeg på det radikale venstres vegne tilsige, at vi vil være indstillet på at forlænge loven og se på, om der skulle være ting og sager, der skal ændres.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er også i den glædelige og lette situation, at jeg kan sige, at vi synes, at det her udvikler sig til tilfredshed, sådan at det jubel-

[Erhard Jakobsen]

kor, som fru Birte Weiss skildrede fra den første gang, der blev talt om loven, kan vi vel i og for sig nogenlunde fortsætte.

Jeg vil dog gerne sige, at det er under visse forudsætninger, bl.a. at det ikke kører meget forskelligt, hvordan det har kørt indtil nu. Der har lydt nogle enkelte røster i dag, hvori der måske lå en opfordring til at køre lige vel stærkt i nogle specielle retninger. Det er da meget godt at nævne den rytmiske musik, men hvad forstår man ved det? Jeg vil gerne deltage i ønsket om at høre – nej, jeg vil ikke så gerne høre den, men jeg vil gerne se den rytmiske musik fremmet, men så vil jeg rigtignok ikke sætte en streg under »rytmisk«, men under »musik«. Jeg ved af bitter erfaring, at der er meget, der bliver benævnt musik, som ikke har en snus med musik at gøre, men som altså er noget, folk kan lave, når nu de alligevel er kommet sammen, ikke, så kan de lige så godt, ikke, lave sådan noget af den slags, ikke?

At støtte det kan vi ikke smide pengene ud til, når man tænker på nogle af de opgaver, som bl.a. fru Gerda Møller var inde på. Det er meget vigtigt, at der bruges penge på, at de dele af landet, der ellers ikke har mulighed for at møde de store musikbegivenheder, får det, og det er meget vigtigt, at folk, der ellers ikke får tilbud om at lære at spille, får det, og derfor skal der ikke smides penge ud på hvad som helst.

Jeg hørte med glæde nogle af de eksempler, fru Ingerlise Koefoed nævnte, på ting, der ikke var lykkedes. Jeg vil sige, at en del af disse ting nok ikke bør lykkes, og skal de lykkes, så skal det i hvert fald være for folks private penge og ikke for offentlige midler. Disse ting tjener et andet formål end det musikalske, det er ikke et ønske om at fremme musik, det er noget andet, der skal fremmes, og så bruger man musikken i den tjeneste, hvor man i øvrigt arbejder. Det skal statens penge ikke bruges til.

Så skal jeg til slut nævne sparetiderne, ligesom alle andre har gjort det.

Wilhelm (VS):

Jeg går ud fra, at hr. Erhard Jakobsen bl.a. tænkte på sin plade om Dybbøl Mølle og den slags ting.

Vi var overordentlig positive, da denne lov blev vedtaget i 1976, og jeg regner da også

med, at vi efter udvalgsbehandlingen vil være positive over for den revision, der allerede dengang var fastsat. Vi lagde i sin tid især vægt på, at det lykkedes, som også hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, at få vedtaget en principiel ligestilling mellem den klassiske musik og andre former og ikke bare de kendte, beat, jazz, under ét: rytmisk musik, men altså også det, man dengang kaldte helt nye og hidtil ukendte former.

Jeg må tage et par forbehold over for, hvordan vi kommer til at stille os her, når vi nu har fået kigget det nærmere igennem, for det er allerede klart, at den økonomiske ligestilling ikke er blevet realiseret. De formelle muligheder har været der, men det er stadig væk en meget skæv fordeling af midlerne, der er praktiseret. Der står lidt om det i bemærkningerne til forslaget. Jeg har først i dag fået, jeg tror, det er næsten 400 sider, med en mere detaljeret redegørelse for, hvordan ansøgningerne faktisk har ligget, og hvordan midlerne er fordelt. Jeg vil da godt forbeholde mig at få kigget lidt nærmere på dem, før jeg siger, om vi finder, at der kan være grund til at rette noget op på det også i selve lovteksten, nu vi er i gang med revisionen.

Det andet forbehold går på beløbsrammen. Det er selvfølgelig meget godt at modtage et forslag, hvor man taler om en udvidet beløbsramme, men det er vel i nogen grad en glidende argumentation, der er tale om. Vi kender fra hver eneste ting, der bliver igangsat, at begrundelsen for de forholdsvis lave beløb, der bliver sat af til det, er, at nu skal vi jo først have nogle aktiviteter hjulpet frem, så der overhovedet er noget at støtte, ikke sandt?

Nu er der altså gået næsten 5 år, og nu kan vi konstatere, at der – om det nu helt og holdent skyldes loven, ved jeg ikke, det gør det selvfølgelig ikke – faktisk er enormt mange aktiviteter, og der har i øvrigt været det i hele perioden, men der er også sket en vækst i dem. Der er faktisk noget at støtte, og set under den synsvinkel er 8 mill. ikke imponerende. Argumentationen gik i sin tid på, at det var noget, der først skulle plantes og komme lidt i vækst. Det kan ikke være argumentet længere, og det er faktisk under den synsvinkel, man bør se de beløb, vi taler om her.

[Wilhjelms]

Jeg er enig i en masse af de mere detaljerede betragtninger, der er gjort af både socialdemokratiets og SFs ordfører, og skal derfor ikke gentage dem, men vil godt gentage et punkt, som hr. Bernhard Baunsgaard var inde på. Det er muligt, at der er en snedig forklaring, men mig har det altså også undret. Der står i loven, at man kan oprette amtsmusikudvalg, og der står i ministerens fremsættelsestale, at det faktisk er sket i alle amter. Så undrer sådan én som mig sig altså over, at det nu skal gøres obligatorisk. Jeg ved ikke, om man frygter, at de bliver nedlagt igen. Jeg kunne bedre forstå det, om man mere detaljeret, som fru Ingerlise Koefoed var inde på det, diskuterede disse udvalgs funktion, deres faktiske arbejde, deres oplysning til folk om mulighederne osv. Men hvis det er rigtigt, at de faktisk alle steder er opstået frivilligt efter reglen om, at man kan, så er det lidt svært at se, hvorfor vi nu skal gøre det til en forpligtelse og ligefrem gøre det til en dyd, at loven nu gør det til en forpligtelse.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti var, da loven blev vedtaget i 1976, positiv over for loven og de intentioner, der lå i loven, og så med glæde frem til, at vi skulle få nogle erfaringer, inden vi skulle revidere loven i denne folketingsssamling.

Derfor vil jeg sige med det samme, at vi er meget positive over for lovforslaget. Vi mener, at der i denne lov ligger noget særdeles godt for hele befolkningen, og den megen aktivitet, der er kommet, navnlig efter at loven blev vedtaget i 1976, har også vist, at der har været et stort behov for det.

Det er rigtigt, at 8 mill. kr. til lovens yderligere forbedring måske ikke er de store penge i den sammenhæng, men på den anden side finder vi det rimeligt i netop de tider, vi lever i, at vi ligesom tager det i mindre nyk.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi også er meget interesserede i, som ministeren gør opmærksom på det i sin fremsættelsestale, en yderligere udbygning af samarbejdet mellem amternes musikudvalg og primærkommunerne. Det går jo vældig godt en lang række steder, og landsdelsorkestrene kommer virkelig rundt i amterne og langt ud over am-

ternes grænser en lang række steder, men det er rigtigt at animere yderligere dertil.

Jeg vil godt nævne en bestemt ting. Vi kender fra det sønderjyske og det vestjyske område den såkaldte Esbjergordning, som nu har fået en vældig folkelig opbakning på stort set frivilligt initiativ. Jeg vil bede ministeren om at være opmærksom på, at disse og tilsvarende ordninger ikke på nogen måde bliver hindret eller stækket ved lovens revision.

Der er en lang række ting i lovforslaget, der ingen grund er til her at gå i detaljer med, men som det er nødvendigt at få yderligere belyst i udvalget, og kristeligt folkeparti tilsiger et positivt samarbejde.

Mølgaard (DR):

Lad det være sagt straks: retsforbundet kan ikke støtte dette musiklovsforslag. Vi finder ikke, at det er principielt rigtigt med en udvidelse af de kulturpolitiske bevillinger, snarere tværtimod, og en udvidelse er der jo tale om med dette lovforslag. Vi skal indrømme, at der er tale om pebernødder, sådan at vi ikke vil stille nogen større eller blot mærkbare skattelettelsesmuligheder i udsigt for nogen ved at gå den modsatte vej. Principielt foretrækker vi imidlertid som sagt denne vej. Dette, at der er tale om pebernødder, gør det så meget desto lettere at få sine tvivl om, hvad dette lovforslag egentlig skal til, hvad det skal nytte, og hvad det kan nytte med sådanne offentlige bevillinger til musikformidling. Vi vil modsætte os revisionsforslagets bevillingsudvidelse, om end ikke med alle midler, men i hvert fald med palamentariske midler. Vi skal love at holde kammertonen i vores modstandsudøvelse.

Jeg skal i øvrigt erklære mig lydhør over for den omprioritering inden for bevillingsmassen, som loven lægger op til, og vi går også gerne videre end blot de retningsmæssigt rigtige justeringer, man vil foretage ifølge lovforslaget. Også vi mener imidlertid, at man kan gå længere endnu, også i retning af videregående ligestilling af rytmisk musik i forhold til anden musikudøvelse. Vi vil ikke være med til denne omprioritering på et i alt hævet bevillingsniveau, men den relative fordeling inden for massen er vi meget villige til at være med til at revidere.

[Mølgaard]

Lad mig endelig anføre, at vi ikke har en fastlåst holdning til de mere tekniske forslag. Dog ser vi heller ikke noget som helst formål i lovmæssig tvangsfastsættelse af, at amterne skal nedsætte musikudvalg. Liberaliseringen i udpegelsesbestemmelserne til statens musikråd kan vi støtte, hvad vi derimod ikke kan for beskikkelsesperiodens forlængelses vedkommende.

Lad mig slutte af med en uforbeholden undsigelse af den kulturpolitiske bevillingslinie, der vil politisk smagsdommeri på musikområdet, som vi har set det på litteraturområdet, på billedkunstens, på filmens, ja, på radio- og tv-formidlingens område, hundreder af gange før, hvor man vil skelne politisk mellem god og dårlig kunst og støtte den gode, men kvæle den dårlige. Det er velkendte øststatsfænomener, hvor socialrealismen har fejret officielle triumfer i kraft af en sådan holdning fra offentlige myndigheders side. Det er også kendt herhjemme i andre sammenhænge. Retsforbundet er konsekvent imod det og advarer enhver kulturformidlingsinteresseret, hvad enten det er kunstnere, eller det er modtagere, eller det er formidlere, imod bevillingssystemets risici for de pågældende. Det er ikke rart at være i lommen på andre.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil gerne sige tak for den i det store og hele positive og i nogle tilfælde meget positive behandling af dette forslag til lov om ændring af musikloven. Det er en lov, der i sin hidtidige levetid har fungeret meget positivt. Jeg erkender sammen med hr. Voigt, at graden af musikalitet naturligvis kan variere fra det ene parti til det andet, men i det store og hele føler jeg mig lige så tilfreds og lige så opmuntret af modtagelsen af dette forslag til lov om ændring af musikloven, som min forgænger følte sig inspireret af den positive modtagelse af det oprindelige lovforslag.

Der er ikke nogen tvivl om, at loven indtil nu har været et meget godt instrument til varetagelse af sit formål. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at den har medvirket til den rivende udvikling af musiklivet, som har fundet sted i de forløbne år; og at der her er tale om en kulturaktivitet, som er uhyre vigtig

på grund af dennes almene tilgængelighed, kan vist ingen af os være i tvivl om.

Det er blevet nævnt, at beløbet 8 mill. kr. til styrkelse af lovens formål er for få penge, og det er blevet nævnt, at det er for mange penge. Det er jo den situation, som nødvendigvis må opstå, når forskellige vurderinger bliver sat ved siden af hinanden, men det er altså det beløb, regeringen har fundet for svarligt i den øjeblikkelige situation. Der er tale om et område i udvikling, og jeg mener, at det vil være nyttigt at følge styrkelsen af aktiviteterne i en periode og så senere komme tilbage til nye vurderinger.

Til de enkelte indlæg har jeg kun ganske få bemærkninger.

Fru Mette Madsen stillede mig et direkte spørgsmål, der drejede sig om de 2,5 mill. kr. fra den kulturelle fond. Jeg mener, det er tænkeligt og endog sandsynligt, at forslaget til lov om ændring af musikloven og forslaget til lov om ændring af loven om Det kongelige Teater vil blive behandlet samtidig, hvilket vil gøre det let for os at tage stilling til dette problem, men det er da givet, at hvordan det end går, vil vi i udvalget skabe mulighed for, at problemet bliver drøftet i sin rette sammenhæng.

Til fru Gerda Møller vil jeg sige om musikskolerne, at det er jo nu engang således, at forudsætningen for, at det brede, det folkelige element i musiklivet kan udfolde sig, er, at der også er god mulighed for udvikling af professionelle, som skal være med til at inspirere og uddanne.

Fru Ingerlise Koefoed talte, hvad jeg også havde forventet, om rytmeområdet, som fru Ingerlise Koefoed mente relativt fik for beskedne tilskud. Jeg synes, vi er nødt til at se dette spørgsmål i sammenhæng med, hvad musiklovens midler anvendes til. Det kan ikke være rimeligt at sammenligne hele det beløb, som ydes til musiklivet, på en så firkantet måde, at man siger – det sagde fru Ingerlise Koefoed nu heller ikke, men det anføres ofte – at halvdelen bør gå til rytmeområdet og halvdelen til det klassiske område. Det, vi må gøre, er at sammenligne fordelingen af de frie midler, af de ikke-lovbundne midler.

Dér er forholdet det, at der siden musiklovens ikrafttræden er sket en meget kraftig forøgelse af de midler, som er blevet stillet til rådighed for den rytmiske musik, faktisk fra

[Ministeren for kulturelle anliggender]

250.000 kr. til 3,3 mill. kr., hvilket er 1/3 af de frie midler. Ingen siger, at det skal være det sidste tal. Vi er inde i en udvikling, men jeg mener i hvert tilfælde, at denne udvikling er tilfredsstillende. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, når vi betragter de 10 støtteområder, som er opregnet i musiklovens § 3, at disse områder ikke er inddelt i genrer, men i aktiviteter. Det vil sige, at den rytmiske musik indgår i de forskellige støtteområder og ikke kan isoleres som en afgrænset enhed.

Der er helt klart både i statens musikråd og i kulturministeriet en meget positiv holdning til rytmeområdet. Vi erkender, at det er et vigtigt område, og at det er et område i meget stor ekspansion. I forlængelse af disse bemærkninger vil jeg sige, at vi også erkender betydningen og vigtigheden af, at nye og måske i dag ukendte områder får så megen bevågenhed, at de har mulighed for at udvikle sig.

Fru Ingerlise Koefoed gjorde nogle bemærkninger om Københavns og Frederiksberg kommuner i forhold til amtsmusikudvalgene. Herom kan jeg sige, at der er et uformelt, men meget positivt samarbejde imellem kulturministeriet og Københavns og Frederiksberg kommuner, som ikke har ønsket disse udvalg, og hvor kulturministeriet ikke har ønsket at lovgive imod en sådan indstilling, i betragtning af, at det samarbejde, som finder sted, er positivt.

Spørgsmålet om et musiksekretariat er blevet afvist af Amdsrådsforeningen og af Kommunernes Landsforening. Jeg må nu sige, at min opfattelse er, at musikkonsulenten virkelig er nyttig og udfører en vigtig funktion.

Fru Ingerlise Koefoed pegede i sit indlæg på mangler i vores varetagelse af musiklivet. Vi har i lovforslagets bemærkninger angivet en række områder, som vi mener behøver forbedret støtte, men det siger sig selv, at man under det udvalgsarbejde, som jeg håber vil følge efter denne førstebehandling, vil kunne drøfte andre forslag sammen med dem, der er fremsat i lovforslaget.

Hr. Bernhard Baunsgaard talte om bureaukratisering, og hr. Wilhjelm talte om det uforståelige i, at amtsmusikudvalgene, som ganske rigtigt er etableret aldeles frivilligt, nu bliver gjort obligatoriske. Til det kan jeg kun sige, at det er et ønske, som er udtrykt fra amtsmusikudvalgene selv, idet de finder, at

deres arbejde i amtet bliver styrket gennem en sådan status.

Jeg tror ikke, jeg har mange flere bemærkninger. Til hr. Mølgaard vil jeg sige, at jeg ganske må afvise forestillingen om politisk smagsdommeri i vores administration af musiklivet. Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, jeg har gjort om den vægt, vi lægger på alsidigheden. Hr. Mølgaard spurgte, hvad det overhovedet kunne nytte, og jeg kan alene dertil svare med henvisning til virkningen af den oprindelige musiklovs muligheder, at virkningen har været stor og forhåbentlig vil blive øget med de forbedringer, der her vil blive gjort mulige.

Ingerlise Koefoed (SF):

Først vil sige med hensyn til fordelingen af støttemidlerne til den klassiske og den rytmiske musik, at jeg i udvalget vil prøve at få et overblik over, ikke alene hvad staten og de frie midler giver til de forskellige musikformer, men også hvad man i amtsmusikudvalgene giver til dem. Jeg tror, at man i amtsmusikudvalgene er temmelig tilbageholdende over for netop den rytmiske musik. Men foreløbig er det noget, jeg tror, så må jeg se, om jeg har ret eller uret, når jeg får det nærmere belyst i udvalget.

Hr. Erhard Jakobsen talte meget om, at man ikke skulle lægge trykket på »rytmisk«, når man talte om rytmisk musik, man skulle lægge trykket på »musik«. Det er jeg da i og for sig enig i, og netop fordi jeg er enig i det, ønsker jeg altså en stærkere støtte til den rytmiske musik. Det ligger sådan for øjeblikket, at vi drukner i dæsemusik, vi kan ikke røre os ud af flækken, uden at vi bliver væltet ind i musik af alle mulige forskellige arter, dårlig, kommercielt fremstillet musik.

Derfor mener jeg, at det er fantastisk vigtigt, at man fra staten, fra amterne og fra kommunerne er opmærksom på, at man også må støtte denne musikform, som har bevirket, at så mange unge mennesker og så mange børn er blevet langt mere interesseret i musik, end de var, dengang nogle af os kom fra et hjem med klaver og Czernys etuder og ikke spor mere. Jeg mener, det er vigtigt, at man forsker i det her, og jeg mener, det er vigtigt, at man uddanner pædagoger, som kan være med til at fremme det kvalitetsmæssige inden for den rytmiske musik.

[Ingerlise Koefoed]

Hr. Mølgaard var inde på det farlige i at tale om kvalitet eller ikke kvalitet i kulturtilbuddene. Jeg vil da bare sådan lidt stillfærdigt sige, at hvis vi afstår fra at tage stilling, også fra offentlig side, til kvalitet eller ikke kvalitet, så er vi derhenne, hvor vi drukner i det kommercielle, hvor de, der har pengene, laver musikken og al den anden kultur. Og den kultur, vi får ud af det, er i hvert fald meget mere styrende og meget mere ensrettede end den, staten er med til at opretholde og fremme.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Kun en ganske kort bemærkning til ministeren.

Ministeren sagde, at København og Frederiksberg ikke skulle have musikudvalg, for de ønskede det ikke. Hvis der er et amt, der til næste år ikke skulle ønske at nedsætte et musikudvalg, men ønske at lade samarbejdet foregå gennem kulturudvalget, hvorfor skal vi så ikke også give dem adgang til det? Jeg synes ikke, der er nogen grund til at trække noget ned over hovedet på folk bare for at skabe lidt mere bureaukrati. Jeg synes, at ministeren har givet en udmærket begrundelse for, at vi ikke foretager den ændring.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er glad for at konstatere enigheden med fru Ingerlise Koefoed med hensyn til kvalitet.

Det, der får mig til at gå på talerstolen, er fru Ingerlise Koefoeds løfte om, at man i udvalget vil se på, hvilken støtte forskellige musikforanstaltninger får andetsteds fra. Må jeg indstændigt bede om, at man i den forbindelse ikke glemmer at undersøge, hvad Danmarks Radio betaler af kæmpebeløb til den slags ting, der foregår rundt omkring i landet. Dette er ikke ment som en kontrol af Danmarks Radio, det er for at danne sig et billede af, hvor mange midler der kommer til at stå til rådighed for visse musikgrupper, som andre overhovedet ikke får andel i. Jeg vil i høj grad anmode om, at udvalget tager det med ind i sine overvejelser om, hvem der er hårdest trængt. Jeg tror ikke, at Danmarks Radio i tilnærmelsesvis samme grad støtter landsdelsorkestrene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om den skattemæssige behandling af husdyrbesætninger.

(Lovforslag nr. L-103. Fremsat 11/12 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erenbjerg (S):

Det foreliggende lovforslag har til formål at ændre den gældende lov om den skattemæssige behandling af husdyrbesætninger. Lovforslaget er et led i majforliget, hvor det aftales at afsætte 1,2 mia kr. på årsbasis til lempelser af erhvervslivets beskatning.

Grundideen i denne beskatning har hidtil været, at man opdeler en besætning i en stambesætning og en salgsbesætning. Stambesætningen er blevet opfattet som en anlægsformue, der er nødvendig for at vedligeholde og fastholde indkomsten. Den skal derfor i henhold til statsskattelovens § 5 a ikke tages i betragtning ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Det har betydet, at der har været store administrative problemer med at afgrænse, hvad der tilhører stambesætningen, og hvad der tilhører salgsbesætningen. Endvidere har den gældende ordning betydet, at en overførsel fra salgsbesætning til stambesætning fik skattemæssig virkning, idet det var at opfatte som salg.

Virkingen har været, at man bliver beskattet ved en udvidelse af sin stambesætning – eller sagt på en anden måde: ved en udvidelse af sit produktionsapparat, nemlig stambesætningen – mens man får en skattefrihed, når man sælger hele eller dele af sin stambesætning.